

Aplinkos signalai 2002 m.

Pažymint tūkstantmetį

Santrauka

Europos aplinkos agentūra

Dabartinė padėtis

Atsakant į klausimą, kokia aplinkos padėtis, vis dar reikia aptarti problemas, nurodytas 2002 m. "Aplinkos signalų" leidinyje, kuriame pažymima, kad nuo pirmojo leidimo 2000 m. neįvyko jokių esminių pokyčių. Tačiau iš dalies sąlygų pokyčiams atsiranda.

Aplinkos apsaugos klausimas (pagal 6EAP prioritines sritis)	Rodiklis	Vertinimas
Klimato kaitos klausimo sprendimas		
Šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisija	Išmetimų tendencijos ir pažanga siekiant įgyvendinti Kioto protokolo tikslus 2008-2012 m.	☺
Gamta ir biologinė įvairovė — neatsinaujinančių išteklių apsauga		
Miškų ištekliai	Metinis medžių iškirtimas	☺
Žemės ištekliai	Žemės panaudojimas ir didelių buveinių fragmentacija	☹
Rūgštinančių medžiagų emisija	Išmetimų tendencijos ir pažanga siekiant ES numatytų tikslų 2010 m.	☺
Aplinkos apsauga ir sveikata		
Ozono pirmtakų emisija	Išmetimų tendencijos ir pažanga siekiant ES numatytų tikslų 2010m.	☺
Miestų oro kokybė	Miestų oro kokybė: ozonas, kietosios dalelės, sieros dvideginis ir azoto dvideginis	☹

Aplinkos apsaugos klausimas <small>(pagal 6EAP prioritetines sritis)</small>	Rodiklis	Vertinimas
Aplinkos apsauga ir sveikata		
Gėlo vandens tarša	Fosfatų ir nitratų koncentracija upėse	☹
Subalansuotas gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas		
Žaliavų sunaudojimas	Bendras žaliavų poreikis (lyginant su BVP)	☹
Žuvies išteklių	Neršiančių žuvų biomasė Šiaurės jūros menkės ištekliuose	☹
Atliekų susidarymas miestuose	Surenkamo komunalinių atliekų kiekio tendencijos	☹
Vandens naudojimas	Vandens sunaudojimo rodiklis	☹
Žemės paviršiaus praradimas dėl plėtros	Apstatytų plotų, gyventojų skaičiaus ir kelių tinklo tankio tendencijos	☹

Daugeliu atvejų padėties pagerėjimas buvo nulemtas dėka žymaus taršos sumažėjimo keliose valstybėse ar konkrečiuose sektoriuose. Tai itin akivaizdu kalbant apie klimato kaitą. Pertvarkius energijos tiekimo sektorių ir pakeitus energijos gamybai naudojamą kuro rūšis, iš karto ženkliai sumažėjo išmetamo anglies dvideginio kiekis Vokietijoje ir Jungtinėje Karalystėje. Tačiau devyniose ES valstybėse narėse išmetimai padidėjo, taigi, tos šalys nukrypsta nuo Kioto protokolo tikslų.

Tą patį būtų galima pasakyti ir apie atliekas bei vandens taršą: nors kai kuriose valstybėse pasiekta ženkli pažanga mažinant išvažamų į sąvartynus atliekų kiekius, dėl vartotojų ir verslo atstovų poreikių augimo susidaro vis daugiau komunalinių atliekų, tarp jų ir pakuočių atliekų; nors pramonikai bei vyriausybės institucijos padarė didelę pažangą užtikrindamos vandens nuotekų valymą, beveik nekintanti azoto koncentracija paviršiniuose vandenyse vis dėlto rodo, kad žemės ūkio sektoriuje mažinant taršą azoto junginiais dar atsilieka.

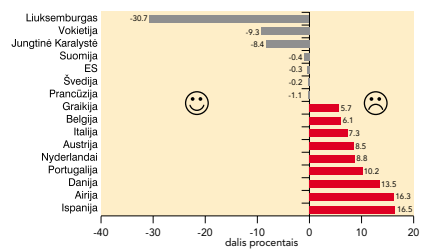
Nors keletas reikšmingų problemų jau išspręsta, susirūpinimą kelia likutinė tarša bei didelės foninės koncentracijos, esančios dėl anksčiau buvusių ir dabartinių emisijų. Svarbiausia, kad nepaisant sumažėjusių išmetimų į orą, didelė dalis Europos miestų gyventojų yra veikiami didelėmis pažemio ozono, azoto dvideginio ir kietųjų dalelių koncentracijomis, o dideli gamtiniai ir žemės ūkio paskirties plotai vis patiria didesę už leistiną ribą rūgštėjimo bei eutrofikacijos procesus sukeliančių junginių ir pažemio ozono apkrovą. Pakrančių vandenų eutrofikacijos požymiai vis dar neleidžia teigti apie akivaizdų pagerėjimą.

Problemų atsirado gamtos išteklių išsaugojimo srityje, kurios labai akivaizdžios žuvininkystėje, kur besitęsianti perviršinė žvejyba kelia didelę grėsmę Europos žuvininkystei. Žemės išteklių taip pat nuolat verčia susirūpinti, ypač dėl miestų bei transporto infrastruktūros plėtimosi. Statiniai apima vis didesnius žemės plotus, vis daugiau buveinių yra suskaidoma, naikinami arba pažeidžiami natūralūs žemės plotai. Nors miškų plotai didėja ir manoma, kad metinis iškirtimas vykdomas subalansuotai, miškų būklė vis dar kelia susirūpinimą. Medžių rūšių defoliacijos tyrimai rodo, kad beveik ketvirtadalis ištirtų medžių yra pažeisti.

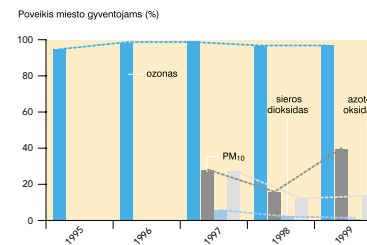
Deja, deramai įvertinti biologinę įvairovės būklę Europoje sunku dėl informacijos stokos. Neišsprendus su gamtiniais išteklių susijusių problemų, sunku tikėtis, kad iki 2010 m. biologinės įvairovės mažėjimo tendenciją pavyks pakreipti priešinga kryptimi.

Pagrindiniai rodikliai

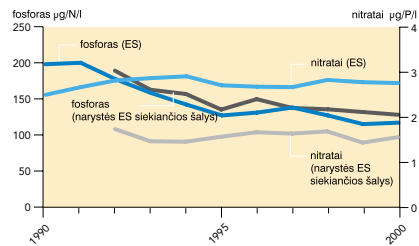
Šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisija

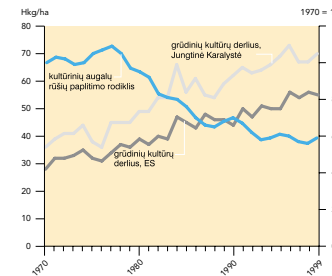
Miestų oro kokybė

Fosfatai ir nitratai upėse

Kultūrinių augalų rūšys ir grūdinių kultūrų derlius

Aplinkosaugos tikslai
Ekologinio efektyvumo pažanga

Ekologinis efektyvumas yra santykis tarp ūkinės veiklos ir su ja susijusio neigiamo poveikio aplinkai. Subalansuotosios plėtros pagrindinis tikslas – panaikinti šią priklausomybę arba atskirti šiuos du dalykus.

Ekologinis efektyvumas gerėja, nors ir skirtingu laipsniu, transporto, energetikos ir žemės ūkio sektoriuose. Pažanga santykinai lėta, nes kai kuriuos šiuo metu pasiektus teigiamus poslinkius atsveria nuolatinis šių sektorių augimas. Komunaliniame sektoriuje mažinant poveikį aplinkai pažengta į priekį nedaug, o žuvininkystėje padidėjo perviršinės komercinės žuvininkystės Europos vandenyse apimtys.

Faktai ir skaičiai

Technologijos pagerėjimas, kaip antai tricigiai katalizatoriai ir švaresnis kuras, sumažino taršą iš automobilių.

Išmetimai į orą iš energetikos sektoriaus sumažėjo, net ir išaugus sektoriaus ekonominiam ir fiziniam našumui 1990–1999 m.

Vis dar kelia susirūpinimą naudojami trąšų ir pesticidų kiekiai, kaip ir rūgštinančių medžiagų emisija (žemės ūkis sudaro 31 % nuo bendros emisijos ES), ypač amoniako (94 %) išmetimai.

1990–1999 m. padidėjo energijos suvartojimas butyje (+ 10%), atliekų susidarymas (+14 %) ir turimų automobilių skaičius (+17 %) kartu išaugus namų ūkių skaičiui (+9 %) ir jam skirtoms įlaidoms (+19 %).

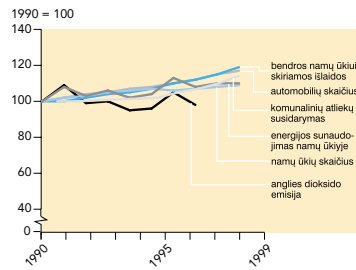

Vandens suvartojimas butyje dešimtajame dešimtmetyje šiek tiek sumažėjo.

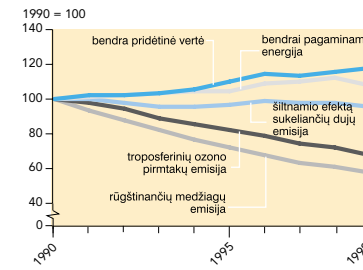
Pagrindiniai rodikliai

Ekologinio efektyvumo rodikliai

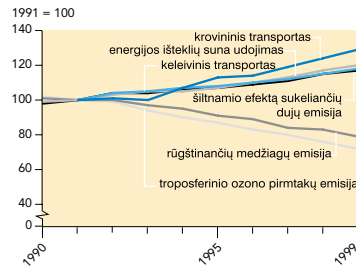
Namų ūkis

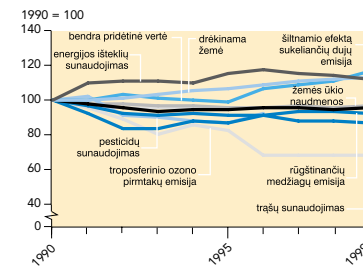
Energijos tiekimas

Transportas

Žemės ūkis

Aplinkosaugos tikslai

Sąsaja tarp ekonomikos augimo ir energijos suvartojimo silpnėja nepakankamai greitai, kad būtų sustabdytas energijos suvartojimo augimas, kuris gali pagilinti su tuo susijusias aplinkos apsaugos problemas.

Prie aplinkos apsaugos problemų didele dalimi prisideda transporto sektorius, ypač dėl jame sunaudojamos energijos. Nors dėl technikos pažangos šiek tiek pagerėjo energijos panaudojimo efektyvumas keleivinio transporto sektoriuje, krovinių transporto sektoriuje tokio pagerėjimo nepastebima.

Faktai ir skaičiai

Anglies dvideginio išmetimai iš buitinio sektoriaus 1997 m. buvo panašaus lygio kaip ir 1990 m., nes namų ūkių skaičiaus padidėjimą kompensavo energijos efektyvumo pagerėjimas ir perėjimas nuo anglies ir naftos prie gamtinių dujų.

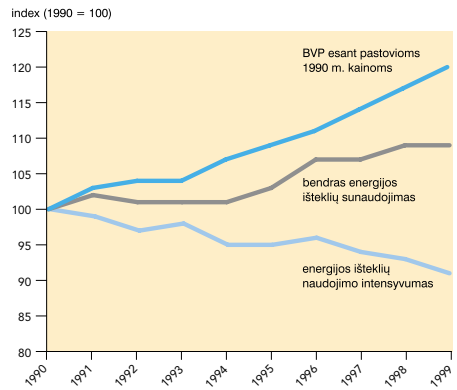
Išskyrus pramonę, nei viename ES ūkio sektoriuje ekonominė ir socialinė raida neatitolo nuo energijos suvartojimo.

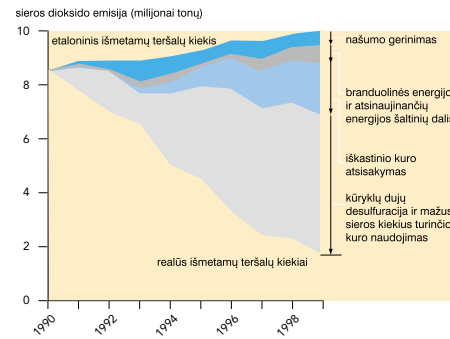
Per pastarąjį dešimtmetį keleivių transporto apimtys augo kartu su ekonomikos augimu, o krovinių transporto — greičiau.

Pagrindiniai rodikliai

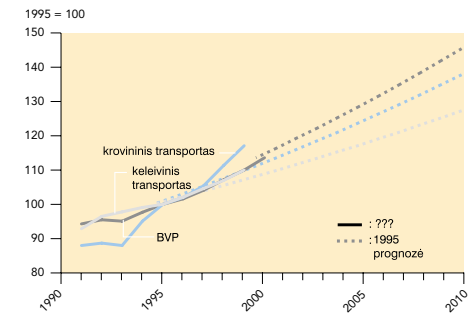
Energijos išteklių naudojimo intensyvumas

Sieros dioksido išmetimas į aplinką dėl elektros energijos gamybos

Keleivinis ir krovininis transportas

Aplinkosaugos tikslai

Dėl pasikeitusių transporto sąlygų (pvz. sunkesni ir galingesni automobiliai, nedidelis apkrovimas ir krovinių veiksniai) bei tolesnio kelių ir oro transporto augimo geležinkelių ir kitų mažesnę poveikį aplinkai turinčių transporto rūšių sąskaita technologijų pagerėjimas neatsiliepė energijos panaudojimo efektyvumui.

Tačiau reikia pažymėti, kad gana sėkmingai veikia aplinkos apsaugos srities nuostatai, kuriais siekiama sumažinti orą teršiančius išmetimus iš transporto, keliant kuro kokybės ir automobilių išmetamų dujų standartus. Rūgštinančių medžiagų ir ozono susidarymą skatinančių medžiagų emisijų sumažėjimas parodo, kad šis reiškinys atskirtas nuo transporto augimo.

Faktai ir skaičiai

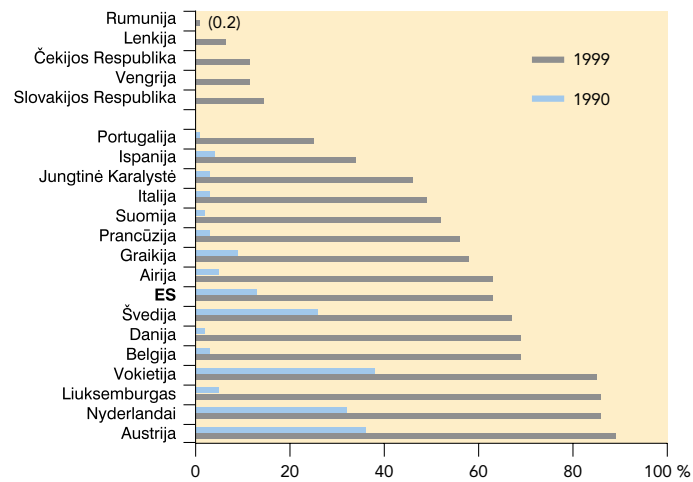
Anglies dvideginio išmetimai iš transporto sektoriaus ir toliau didėja dėl didelio sektoriaus augimo ir perėjimo prie kelių bei oro transporto. Keleivių transporte ir toliau dominuoja automobiliai (75 % visų keleivio kilometrų), bet oro transportas dabar auga greičiausiai.

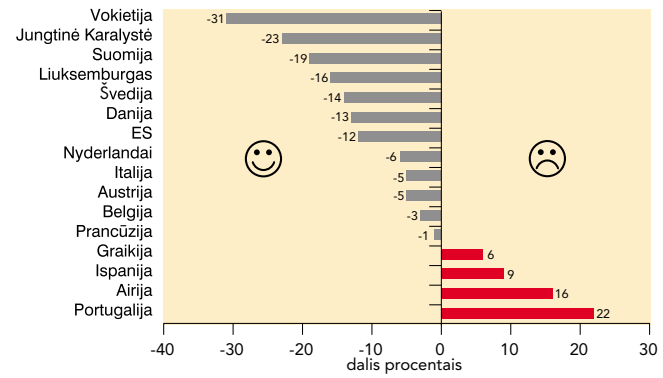
Kol kas nepastebima, kad krovinių transporte būtų pereinama nuo kelių prie geležinkelių (geležinkelių dalis sumažėjo nuo 10,4 % 1991 m. iki 8 % 1999 m.). Pervežimas keliais ir pakrančių laivais išlieka pagrindiniai krovinių transportavimo būdai, atitinkamai sudarantys 43 % ir 42 % tonos kilometrų.

Pagrindiniai rodikliai

Katalizatorių naudojimas

Ozono pirtakų emisija (pažanga siekiant ES tikslo 1999 m.)

Aplinkosaugos tikslai

Per dešimtąjį dešimtmetį sumažėjo teršalų emisiją į atmosferą daugiausia dėl taršą mažinančių metodų įdiegimo ir perėjimo nuo anglies prie dujų panaudojimo. Tačiau dabartinis gerėjimo tempas yra nepakankamas siekiant kompensuoti numatomą ekonomikos augimą, ypač prognozuojamą elektros suvartojimo augimą, arba įvykdyti išmetimams keliamus tikslus.

Kai kuriose valstybėse narėse sėkmingai įgyvendinamos strategijos ir iniciatyvos, skatinančios didesnę atsinaujinančios energijos naudojimą. Tačiau padidėjus bendram energijos suvartojimui, dešimtajame dešimtmetyje atsinaujinančios energijos dalis energijos gamyboje beveik nepakito.

Faktai ir skaičiai

Nepaisant to, kad toliau auga iš atsinaujinančių šaltinių gaunamos energijos ir elektros kiekis, esant dabartinei tendencijai, to nepakaks įgyvendinti nustatytus ES tikslus dėl atsinaujinančios energijos.

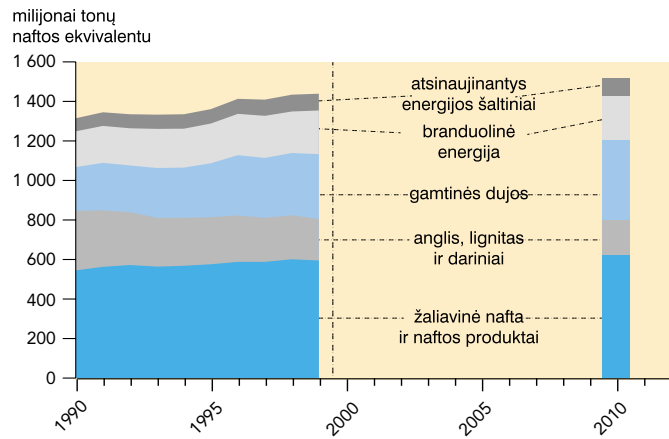
Atsinaujinantys energijos šaltiniai sudarė 14 % nuo bendro elektros suvartojimo 1999 m ES. Prognozuojami elektros suvartojimo augimo tempai iki 2010 m. reiškia, kad atsinaujinančiais šaltiniais besiremiančio elektros tiekimo augimo tempas turės maždaug padvigubėti, norint pasiekti nustatytą ES tikslą.

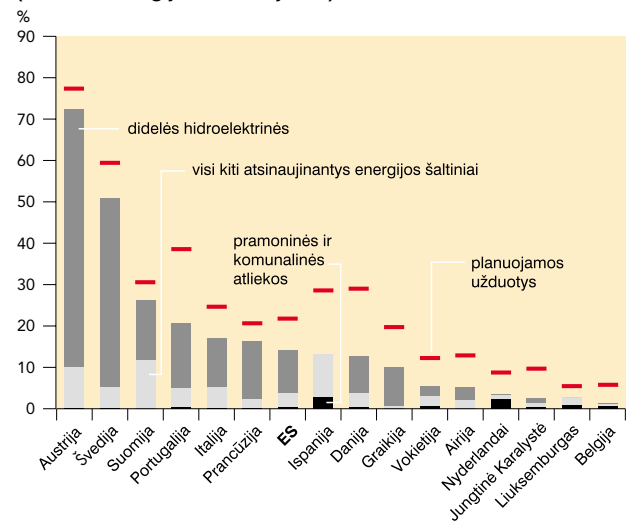
Nors pagaminamos elektros energijos kiekis kombinuoto, šilumos ir elektros, ciklo elektrinėse padidėjo nuo 9 % iki beveik 11 % nuo 1994 iki 1998 metų, tokio augimo nepakanka, norint iki 2010 metų pasiekti ES tikslą kombinuoto ciklo elektrinėse pagaminti 18 % visos elektros energijos.

Pagrindiniai rodikliai

Bendras energijos suvartojimas pagal atskiras kuro rūšis

Atsinaujinantys energijos šaltiniai (elektros energijos suvartojimas)

Aplinkosaugos tikslai

Ekologinis efektyvumo pagerėjimas pastebimas ir žemės ūkyje. Dešimtajame dešimtmetyje kartu su produktyvumu padidėjo energijos suvartojimas ir drėkinimas, nors dabar tendencijos beveik nekinta. Nors šiek tiek sumažėjo trąšų ir pesticidų naudojimas, užteršimas nitratais ir eutrofikacija vis dar kelia rimtą susirūpinimą. Sumažėjo šiltnamio efektą sukeliančių dujų, rūgštinančių medžiagų ir pažemio ozono pirmtakų išmetimai, išskyrus amoniako emisiją.

Yra ženklų, rodančių, kad bendras atliekų susidarymas didėja lėčiau negu auga BVP, nes susidaro mažiau kasybos atliekų. Atrodo, kad stabilizuojasi ir pramoninių atliekų susidarymas. Palyginus susidarantių komunalinių atliekų (apie 14% visų atliekų) kiekius, visose ES valstybėse narėse yra pasiektas vienodai aukštas atliekų susidarymo lygis. Esančius nedidelius skirtumus galima paaiškinti gyvenimo būdo ir vartojimo įpročių skirtingumu.

Faktai ir skaičiai

Beveik 3-juose procentuose nuo bendro visų EAA šalių narių teritorijos ploto šiuo metu yra ekologiškai ūkininkaujama. Prognozuojama, kad ateityje šis skaičius žymiai išaugs.

Per pastaruosius 20 metų Europos vandens išteklių naudojimas santykinai nekito.

ES ir valstybėse kandidatėse didėja miškų plotai. Tačiau miško želdinimo nauda turi būti vertinama lyginant su jo sukeliama teigiamu ir neigiamu poveikiu biologinei įvairovei.

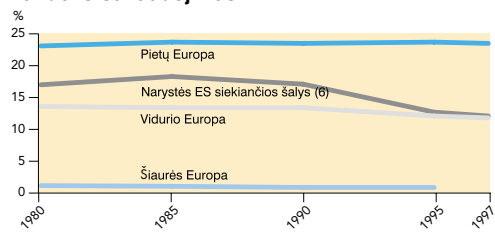
Žemės užstatymas dėl miestų plėtros bei transporto infrastruktūros sukūrimo ir toliau didėja greičiau negu gyventojų skaičius.

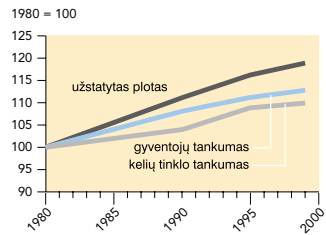
Apie 70 % surenkamų komunalinių atliekų yra buitinės kilmės, o jų bendras kiekis ES išaugo nuo 479 kg vienam asmeniui 1991 m. iki 545 kg vienam asmeniui 1999 m.

Pagrindiniai rodikliai

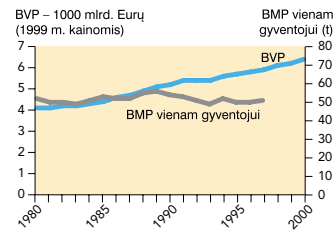
Vandens sunaudojimas

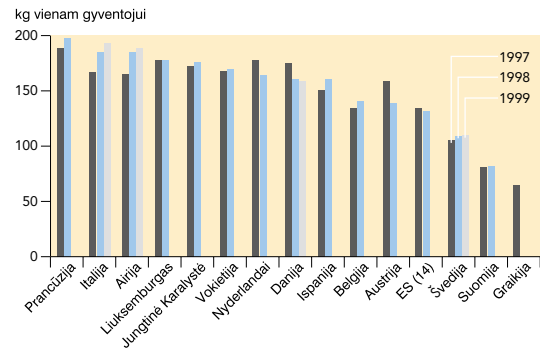
Žemės paviršiaus praradimas dėl plėtros

Bendras medžiagų poreikis

Rinkoje esančios pakuotės

Aplinkosaugos tikslai**Faktai ir skaičiai**

Integracijos užtikrinimas

Aplinkosaugos idėjų integravimas į ekonominę politiką, kaip numato Amsterdamo sutarties 6 straipsnis, vyksta lėtai. Tokios iniciatyvos kaip 'Kardifo procesas', skatinantis aplinkosauginių nuostatų integravimą į įvairių sektorių nuostatas, spartina pokyčius.

Pagrindinis integracijos politikos tikslas yra numatyti galimybes, kad būtų sušvelnintas aplinkai daromas poveikis, o ne neutralizuojamos pasekmės. Tausojančios plėtros ir aplinkosaugos idėjų integravimą į kitų sektorių politikos nuostatas galima paskatinti įvairiais būdais, įskaitant įstatymus ir lydimuosius teisės aktus, biudžeto priemones, savanoriškus susitarimus bei informacijos teikimą. Dažniausiai praktikoje taikomi įvairūs būdai ir priemonės, juos tarpusavyje suderinant (parenkant 'tinkamą sintezę').

ES diegiama vis daugiau aplinkos apsaugos mokesčių sistemų, kuriomis siekiama veiksmingai gerinti aplinkos apsaugos kokybę ir mažinti darbui ir kitiems gamybos veiksniams tenkančią mokesčių naštą.

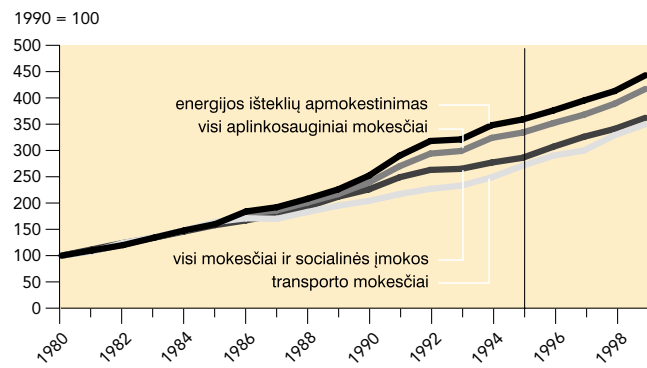
Energijos kainos tarp 1985 ir 2001 dar buvo mažos arba net sumažėjo, todėl nebuvo daug paskatų mažinti energijos suvartojimą.

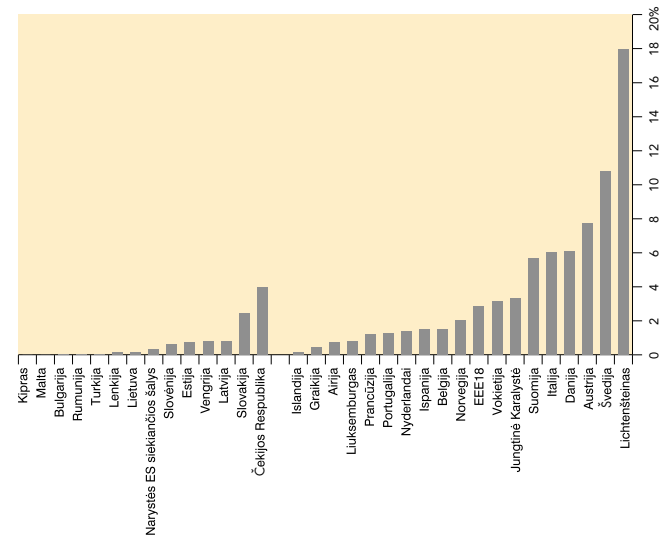
Dėl padidėjusių mokesčių kuro kaina nenukrito žemiau 2000 metų ir taip žemo lygio, lyginant su 1985 m.

Pagrindiniai rodikliai

Iplaukos iš aplinkos apsaugos mokesčių lyginant su visais mokesčiais ir socialinėmis įmokomis

Teritorijos dalis, kurioje vystoma ekologinė žemdirbystė, 2000

Aplinkosaugos tikslai

Kai kuriose valstybėse narėse jau pradėta taikyti biudžeto priemonės, kuriomis siekiama pagerinti aplinkos kokybę ir sumažinti nesubalansuotos mokesčių sistemos našta ūkiui. Pusė ES valstybių narių apmokestina anglies dvideginio išmetimus, apskritai antroje XX-jo amžiaus dešimtojo dešimtmečio viduryje atsirado daug naujų mokesčių sistemų. Yra įrodymų, kad aplinkos apsaugos mokesčiai yra veiksmingi, bet apskritai dar nėra vertinamųjų studijų.

2002 metų kovo mėn. Barselonoje Europos Vadovų Taryba patvirtino Europos Komisijos ketinimus paspartinti pagrindinės direktyvos dėl infrastruktūros apmokestinimo rengimą. Direktyva siekiama užtikrinti, kad iki 2004 metų mokesčiuose už transportą geriau atsispindėtų įvairių transporto rūšių kaina visuomenei. Taryba taip pat išreiškė norą, kad iki 2002 metų pabaigos būtų priimta direktyva dėl aplinkos apsaugos mokesčių didinimo ir platesnio jų taikymo energetikos produktams.

Faktai ir skaičiai

Kai kuriose valstybėse narėse aplinkos apsaugos mokesčiai bendrose mokestinėse biudžeto pajamose sudaro nuo 5% iki 10% visų mokestinių pajamų. Stebimas lėtas jų didėjimas.

Sėkmingai taikomas kuro mokesčių diferencijavimas, kuriuo siekiama vartoti švaresnį kurą.

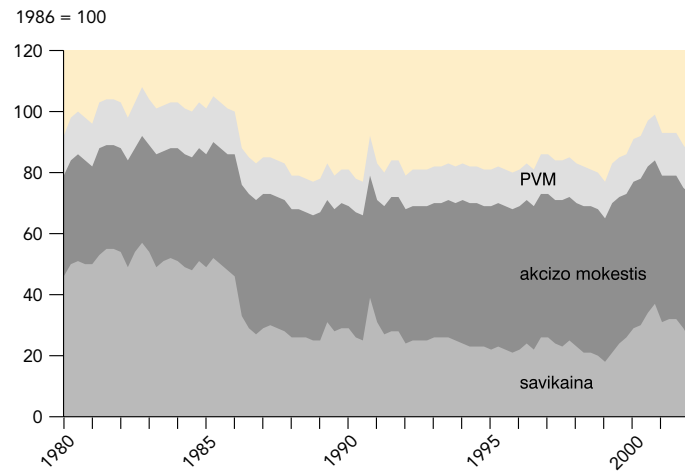
Kelių transporto kuro vidutinė kaina ES, pakoreguota pagal infliaciją 2002 m. pradžioje, buvo mažesnė negu pirmoje 9-jo dešimtmečio pusėje. Tokia tendencija neskatina vairuotojų efektyviai vartoti kurą.

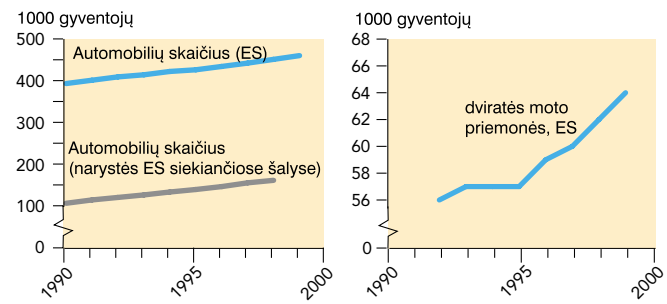
Nuo 1995 metų keliose valstybėse narėse matosi ekologinių mokesčių reformos požymiai (dalis mokesčių bazės perkeliama į aplinkos apsaugą).

Pagrindiniai rodikliai

Vidutinė automobilių kuro kaina ES

Turimų automobilių skaičius

Aplinkosaugos tikslai

Iš 1994–1999 metų žuvininkystės programos pagal 'Finansinį instrumentą' laivyno tikslams skirtų lėšų 60 % teko laivyno pritaikymui, o 40 % buvo skirta jo modernizavimui. Tokios pagalbos rezultatas – bendras laivyno pajėgumų sumažėjimas ES. Tačiau yra šalių, kuriose modernizavimo pasekoje sumažėjo laivyno galia, bet tas sumažėjimas buvo kompensuotas nedideliu tonažo padidėjimu.

Be to, technologijos ir gamybos progresas nesumažino poveikio žuvų ištekliams. Verslinių žuvų sugavimas dabar nėra subalansuotas, o plekšnės sugavimą tik kai kuriais atvejais galima vadinti subalansuotu, kelių rūšių giliavandenių žuvų sugavimas taip pat, atrodo, yra per didelis. Beveik visi menkės ir sidabrinės menkės ištekliai yra ant išnykimo ribos.

Faktai ir skaičiai

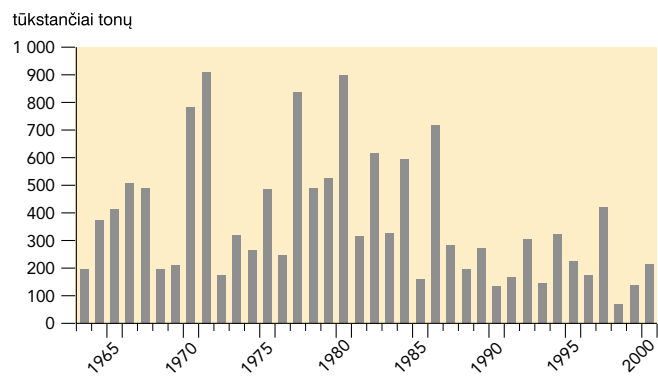
Nors ES žvejybos laivynas nuo 1989 metų iki 2000 sumažėjo laivų skaičiumi (–10 %), tonažu (–6 %) ir pajėgumais (–13 %), žuvų išteklių situacija atitinkamai nepagerėjo. Daugumos verslinių svarbių žuvų išteklių Europos vandenyse situacija yra nesubalansuota.

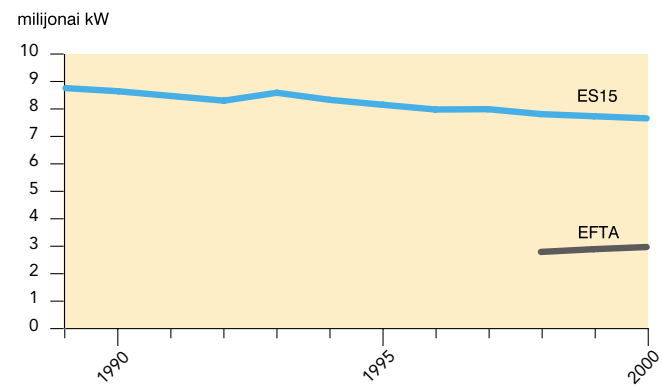
Šiaurės jūroje sugaunama per daug menkių kaip ir gretimuose vandenyse. Yra paskaičiuota, jog suaugusių žuvų ištekliai per paskutiniuosius 17 metų sumažėjo iki kritinės ribos ir 2001 metais pasiekė nepaprastai žemą lygį.

Pagrindiniai rodikliai

Šiaurės jūroje neršiančios menkės ištekliai

Europos žvejybos laivyno pajėgumai

Aplinkosaugos tikslai

Integracijos politikoje dažnai užmirštama apie namų ūkius. Kartu su grynosiomis pajamomis toliau auga vartojimo apimtys, todėl vis svarbiau yra informuoti vartotojus ir padėti jiems išmintingai pasirinkti. Jau daugiau yra prekių, pažymėtų 'eko' (ekologiška) etikete, o pirkėjai informuojami (pvz., energijos taupymo kampanijos), bet tai dar labai menkai.

Pasiūlyme dėl ES integruotos prekės politikos siūloma sumažinti prekybos mokesčių 'eko' etikete pažymėtoms prekėms, tai būtų pagrindinė priemonė kovoje su nesubalansuoto vartojimo pavyzdžiais.

Faktai ir skaičiai

ES tik nedidelį skaičių prekių leidžiama ženklinti 'eco' etikete su gėle ir kol kas tokios etiketės klijuojamos tik ant kelių prekių rūšių ir tik keliose valstybėse narėse.

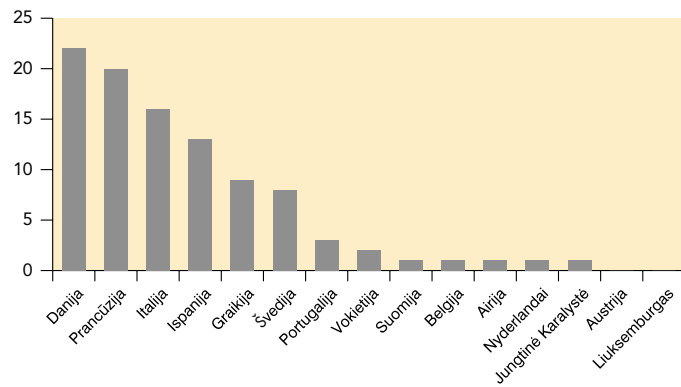
Šiaurės ir Vakarų Europos šalyse yra išvaloma didelė dalis nuotekų ir nuolat gerėja išvalymo laipsnis. Pietų Europos šalyse ir šalyse kandidatėse tik maždaug pusės gyventojų nuotekos patenka į vandenvalsio įrenginius, bet išvalymo laipsnis per paskutinius 15 metų pagerėjo.

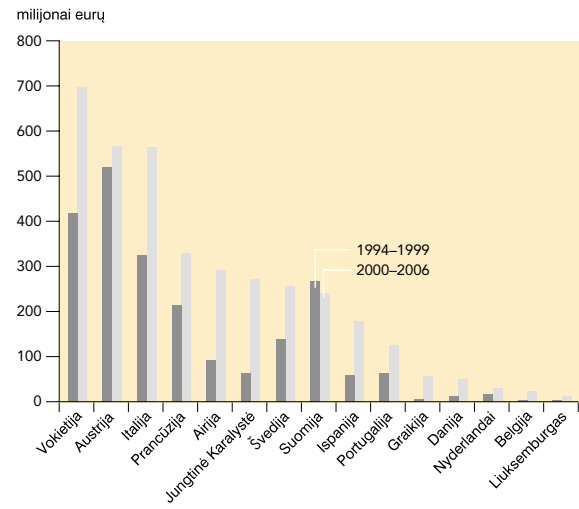
Pasiekta nemaža pažanga, į BŽŪP įterpant aplinkosaugos elementus. Tačiau nemažėjančios aplinkosaugos problemos verčia toliau reformuoti BŽŪP, kad ūkininkai turėtų daugiau ekonominių paskatų subalansuotai naudoti savo žemę.

Pagrindiniai rodikliai

'Eko' žymėjimas — išduotų ekologiniam ženkliniui leidimų skaičius

Išlaidos aplinkos apsaugos priemonėms žemės ūkyje

Europos aplinkos agentūra

Aplinkos signalai 2002 m. — Santrauka

Liuksemburgas: Oficialių Europos Bendrijų
leidinių tarnyba.

2002 — 27 s. — 21 x 9,9 cm

ISBN 92-9167-461-3

Užsakymo anketa

Užsakome leidinio Aplinkos signalai 2002, EEA 2002, 112 psl., ISBN 92-9167-469-9, katalogo numeris TH-AG-02-001-EN-C, kopijas. Leidinio kaina Liuksemburge: 22 eurai.

Didžiosiomis raidėmis užpildytą užsakymo anketą pateikite savo knygų tiekėjui arba ES leidybos tarnybos prekybos vadybininkams adresu: <http://eur-op.eu.int/general/en/s-ad.htm>

Užsakovas: _____ Data: _____

Adresas: _____

Telefonas: _____ Parašas: _____

Venta • Salg • Verkauf • Πωλησεις • Sales • Vente • Vendita • Verkoop • Venda • Myynti • Försäljning
<http://eur-op.eu.int/general/en/s-ad.htm>

BELGIQUE/BELGIE	<p>Jean De Lamoy Avenue du Roi 202/Koningsplein 202 B-1180 Brussels/Bruxel Tel. (32-2) 538 43 08 Fax (32-2) 538 43 08 Email: jean-de-lamoy@infoord.be URL: http://www.jean-de-lamoy.be</p> <p>La Librairie européenne/ De Europese Boekhandel Rue de la Loi 24 A/Vestrierat 24 A B-1040 Brussels/Bruxel Tel. (32-2) 735 08 50 Fax (32-2) 735 08 50 Email: mail@beurop.be URL: http://www.beurop.be</p> <p>Moniteur belge/Belgisch Staatsblad Rue de Louvain 40-42/Louvainseweg 40-42 B-1050 Brussels/Bruxel Tel. (32-2) 552 22 11 Fax (32-2) 511 01 64 Email: eustates@fst.fgov.be</p>
DANMARK	<p>J. H. Schultz Information A/S Hestetvedvej 12 DK-2650 Lyngby Tel. (45) 43 63 19 00 Fax (45) 43 63 19 69 Email: schultz@schultz.dk URL: http://www.schultz.dk</p>
DEUTSCHLAND	<p>Bundesanzeiger Verlag GmbH Vertriebsabteilung Am Alten Markt 192 D-50725 Köln Tel. (49-221) 97 66 89 Fax (49-221) 97 66 89 79 Email: Vertrieb@bundesanzeiger.de URL: http://www.bundesanzeiger.de</p>
ΕΛΛΑΔΑ/GREECE	<p>G. C. Eleftheroudakis SA International Bookstore Papanastasiou 17 GR-10561 Athens Tel. (30-1) 325 84 99 Fax (30-1) 325 84 99 Email: elexbooks@netor.gr URL: http://www.netor.gr</p>
ESPAÑA	<p>Boletín Oficial del Estado T. Edificio 27 Edificio de la F. I. D. Tel. (34) 915 38 21 11 (livos) Fax (34) 915 38 21 11 (livos) Fax (34) 915 84 17 14 (suscription) Email: clientes@com.boea.es URL: http://www.boea.es</p> <p>Mundi Prensa Libros, SA Castelló, 37 E-28011 Madrid Tel. (34) 91 52 37 00 Fax (34) 91 52 39 88 Email: livros@mundiprensa.es URL: http://www.mundiprensa.com</p>
FRANCE	<p>Journal officiel Service des publications des CE F-57277 Paris Cedex 15 Tel. (33) 140 58 77 31 Fax (33) 140 58 77 31 Email: publications@journal-officiel.gouv.fr URL: http://www.journal-officiel.gouv.fr</p>
IRELAND	<p>Aian Hamms Bookshop 270 Lower Rathmines Road Dublin 6 Tel. (353) 1 498 72 98 Fax (353) 1 498 72 98 Email: ahamms@tdi.ie</p>
ITALIA	<p>Livros Spa Via Duina di Calabria, 1/1 Casella postale 552 I-150125 Firenze Tel. (39) 055 64 12 57 Fax (39) 055 64 12 57 Email: livros@livros.com URL: http://www.livros.com</p>
LUXEMBOURG	<p>Messagerie du livre SARL 5, rue Riffelen L-1410 Luxembourg Tel. (352) 48 06 61 Fax (352) 48 06 61 Email: mail@mdlivu URL: http://www.mdlivu</p>
NETERLAND	<p>SDU Servicecentrum Uitgevers Postbus 100/Poststraat 2 2500 EA Den Haag Tel. (31-70) 378 89 80 Fax (31-70) 378 89 80 Email: sdu@sdu.nl URL: http://www.sdu.nl</p>
PORTUGAL	<p>Distribuidora de Livros Bertrand Lda Grupo Bertrand SA Rua das Terras dos Vales, 4-A Alameda 69037 1200-018 Lisboa Tel. (351) 21 4 96 67 67 Fax (351) 21 4 96 02 55 Email: dlo@bpl.pt</p> <p>Imprensa Nacional-Casa da Moeda, SA Setor de Publicações Oficiais Rua da Escola Politécnica, 135 1200-008 Lisboa Tel. (351) 21 3 94 67 00 Fax (351) 21 3 94 67 50 URL: http://www.incm.pt</p>
SUOMI/FINLAND	<p>Akatemien Kirjakauppa Kirjakauppa Keskustie 1/Centriegatan 1 P.O. Box 128 FIN-00101 Helsinki/Helsinki F. Fax (358-9) 121 44 35 Sähköposti: sps@akatemienv.com URL: http://www.akatemienv.com</p>
SVENIGE	<p>BTJ AB Taktorgsgatan 11-13 S-221 82 Lund Tel. (46-40) 30 30 00 Fax (46-40) 30 79 47 Epost: btje-pub@btj.se URL: http://www.btj.se</p>
UNITED KINGDOM	<p>The Stationery Office Ltd Customer Services PO Box 29 Northwick Road, LONDON NW1 4AA Tel. (44) 870 60 05-533 Email: book.orders@heso.co.uk URL: http://www.stationeryoffice.co.uk</p>
ISLAND	<p>Boekbund Larasar Birtidial Skólavörðslungu, 2 IS-101 Reykjavik Tel. (354) 552 55 60 Fax (354) 552 55 60 Email: bokbund@simnet.is</p>
SCHWEIZ/SUISSE/SVIZZERA	<p>Euro info Center Schweiz c/o OSEC Business Network Stampfenbachstrasse 85 CH-4002 Zürich Tel. (41-1) 365 53 11 Fax (41-1) 365 54 11 URL: http://www.osec.ch</p>
BALGARIA	<p>Europress Euronedia Ltd 58, Blvd/Vesta Sofia 1000 Tel. (359-2) 980 37 66 Fax (359-2) 980 42 30 Email: libreria@euronedia.bg URL: http://www.euronedia.bg</p>
CYPRUS	<p>Cyprus Chamber of Commerce and Industry PO Box 21455 Nicosia Tel. (357-2) 98 97 52 Fax (357-2) 66 10 44 Email: chamber@cci.org.cy</p>
ESTI	<p>Easti Kaubandus-Tööstuskoda (Estonian Chamber of Commerce and Industry) Toom-Kooli 17 EE-10130 Tallinn Tel. (372) 646 02 45 Fax (372) 646 02 45 Email: emo@koda.ee URL: http://www.koda.ee</p>

Venta • Salg • Verkauf • Πωλήσεις • Sales • Vente • Vendita • Verkoop • Venda • Myynti • Försäljning
<http://eur-op.eu.int/general/en/s-ad.htm>

Hrvatska	Mediatele Ltd Pula Hvara 1 HR-10000 Zagreb Tel. (385-1) 481 94 11 Fax. (385-1) 481 94 11	Canada	Les éditions La Liberté Inc. 200, rue de la Liberté St-Jovite, Québec G1V 3W6 Tel. (1-418) 868 37 63 Fax. (1-800) 567 54 48 E-mail: liberte@resnet.que.ca
Magyarország	Euro Info Service Szt. István kir. 12 H-1039 Budapest PO Box 1039 H-1197 Budapest Tel. (36-1) 349 20 53 Fax (36-1) 349 20 53 E-mail: euroinfo@euroinfo.hu URL: http://www.euroinfo.hu	EGYPT	The Middle East Observer 41 Sherif Street Tel. (2-02) 382 69 19 Fax. (2-02) 393 87 22 URL: http://www.mesoobserver.com.eg
Malta	Miller Distributors Ltd Mediterranean Airport Luqa LQA 05 Tel. (356) 66 44 88 Fax. (356) 66 44 88 E-mail: gmfmlt@usa.net	Malaysia	EBIC Malaysia Suite 4102, Level 4/S Petronas Tower 8 Jalan Yap Kwan Seng 50450 Kuala Lumpur Fax. (60-3) 21 62 61 88 E-mail: ebic@tm.net.my
Norge	Swets Blackwell AS Hans Nielsen Hauges gt. 39 Bols 4801 Nydalen N-4223 Oslo Tel. (47 22) 828 12 01 Fax. (47 22) 828 12 01 E-mail: info@no.swetsblackwell.com URL: http://www.swetsblackwell.com/no	Mexico	Mundi Prensa México, SA de CV Rio Pinar, 141 Colonia Cuauhtémoc MX-06500 México, DF Tel. (52-5) 514 67 99 Fax. (52-5) 514 67 99 E-mail: 1015452361@compuserve.com
Polska	As Polonia Karkowe Przemysle 7 Skoczno 41-100 PL-00560 Warszawa Tel. (48 22) 828 12 01 Fax. (48 22) 828 12 01 E-mail: books119@aripolonia.com.pl	South Africa	Eurochamber of Commerce in South Africa PO Box 781778 2146 Sandton Tel. (27-11) 884 39 52 Fax. (27-11) 884 39 52 E-mail: info@eurochamber.co.za
Romania	Euromedia Str.Dunarea Lupului nr. 65, sector 1 RO-70184 Bucuresti Tel. (40-1) 315 64 03 Fax. (40-1) 315 64 03 E-mail: euromedia@frankcity.com	South Korea	The European Union Chamber of Commerce in Korea 5th Fl. The Shilla Hotel 202, Jangchung-dong 2 Ga, Chung-ku Seoul 100, Korea Tel. (82-2) 22 55 5636 Fax. (82-2) 22 55 5636 E-mail: eucock@eucock.org URL: http://www.eucock.org
Slovackia	Centrum VTI SR Nám. Sibipov 19 SK-81223 Bratislava Tel. (42-1) 52 41 83 84 Fax. (42-1) 52 41 83 84 E-mail: europ@gvvesnik.sk URL: http://www.gvvesnik.sk	Sri Lanka	EBIC Sri Lanka Trans Asia Hotel 115 Sir Chittampalam Colombo 2 Tel. (94-1) 024 71 50 78 E-mail: ebic@srilank
Slovenija	GV Založba Dunajska cesta 5 SI-1000 Ljubljana Tel. (386) 613 09 1805 Fax. (386) 613 09 1805 E-mail: europ@gvvesnik.si URL: http://www.gvzalozba.si	Taiwan	Tycoon Information Inc PO Box 81-466 Tel. (86-2) 87 12 88 86 Fax. (86-2) 87 12 47 47 E-mail: euinfo@ts21.hinet.net
Türkiye	Dunya Infor AS TUNANBASISSI 34440 TUNANBASISSI Tel. (90-212) 639 48 89 Fax. (90-212) 639 48 27 E-mail: sildurda19@dunya.com	United States of America	Bernan Associates 4611 F Assembly Drive Lanham MD 20706-4391 Fax. (1-800) 565 34 50 (toll free fax) E-mail: query@bernan.com URL: http://www.bernan.com
Ukraina	World Publications SA C/120 de la Serrera Ates Tel. (34-11) 48 15 81 56 Fax. (34-11) 48 15 81 56 E-mail: info@wipubols.com.ar URL: http://www.wipubols.com.ar	Other Countries	ANDER LANDER OTHER COUNTRIES AUTRESPAYS
Australia	Humer Publications PO Box 404 Abbotsford, Victoria 3067 Tel. (61-3) 94 15 52 61 Fax. (61-3) 94 15 52 61 E-mail: pdwales@ozemail.com.au	Other Countries	Bitte wenden Sie sich an ein Büro Ihrer Wahl/Please contact the sales office of your choice/Veuillez vous adresser au bureau de vente de votre choix Official Publications of the European Communities 2 rue Mercier L-2885 Luxembourg Tel. (352) 29 24 27 55 Fax. (352) 29 24 27 55 E-mail: info@eur-ops@cec.eu.int URL: http://publications.eu.int
Brazil	Livraria Camões Rua Bittencourt da Silva, 12 C CEP 20415-900 Rio de Janeiro Tel. (55-21) 282 47 76 Fax. (55-21) 282 47 76 E-mail: livraria.camoes@lincn.com.br URL: http://www.lincn.com.br		